

Az elfeledett falu felé autózva eszembe jutott egy hosszú évekkal korábbi történet, ami (sajnos) velem esett meg. Debrecenbe kellett mennem, egy interjút készíteni. Nagyon untam már, ahogy egyik fehér csíkot a másik után

66 Bene Zoltán

AZ ELSŐ ÉJSZAKA

Részlet az *Igazak* című,

készülő regényből

nyeli el a szerkesztőségi Suzuki. Szombat délelőtti gyér forgalomban autóztam, az úttest közepén haladtam, hogy elkerüljem a kátyúkat. A rádióból özönlő buta viccek és egyhangú zenék csak rontottak amúgy is nyomott hangulatomon. Elzártam a szerkezetet, akkor azon-

ban a motor monoton zúgása erősödött pattanáig feszülő csönddé. Újra elfordítottam a gombot, a két idétlen műsorvezető viccesnek szánt gondolatokat osztott meg velem a prostitúcióról. Türelmi zóna, bárca, kupleráj, útszéli repedtsarkúak bukkantak elő, majd szívódtak föl az agyamban.

Aztán az út szélén, a kavicságyon, mintha csak a rádiót illusztrálná, föltűnt egy lány. A hűvös őszi délelőtt ellenére lenge ruházatban. Két-három kilométer után a másodikat, valamelyes távolságra tőle a harmadikat is megpillantottam. A negyediknél, aki egy elhagyott, betört üvegű, rozsdásodó buszmegálló mellett strichelt, megálltam. Úgy éreztem, akaratlanul. Mintegy véletlen folytán. Talán a zsigereimbe szívódtak a rádióműsorból előszivárgó hölgyek... Elzártam a rádiót.

A nő haja lángvörösre festve. Piros csizmában, kurta szoknyában, csipkés melltartóban álldogált egy elhagyatott buszmegállóban.

– Mennyi? – kérdeztem, ahogy a filmekben hallottam.

A nő megmondta, én intettem a fejemmel: üljön be hátra.

– Fordulj le a következő bekötőútnál – mutatta a nő –, aztán úgy háromszáz méter után megállhatsz. Nem jár arra a kutya se.

Követtem az utasításokat. Miután megálltunk, mozdulatlanul, szótlánul ültem tovább. Nézelődtem. Nem értettem, mi folyik itt. Fogalmam sem volt, mi lett. Nem tudtam, mi a fenét is akarok. Ugyanakkor ijedten tapasztaltam, hogy erős erekcióm támadt. Félni kezdtem minden mozdulattól.

A messzeségben roskadozó épületet vettem észre, arra szegeztem a tekintetemet. Menekültem volna, de hirtelenjében azt sem tudtam, mi elől futnék. A nő kiszállt, előre ült, tette a dolgát. Alig-alig tudatosult bennem, mi történik. Gépiesen tűrtem, hogy tegyék velem azt, amit ilyen esetekben tenni szoktak. Behunytam a szemem, és mindvégig azon tűnődtem, hogyan kerülhettem

ebbe a kellemetlen, megalázó helyzetbe. Mikor a nő végzett, sóhajtottam egyet, újra bámulni kezdtem a távolban omladozó tanyát.

– Szar volt – jegyezte meg a nő.

Ez a két nyers, lesajnáló szó kissé magamhoz térített.

– Kérdezed vagy mondod? – fordultam a nő felé.

67

– Kérdezem és mondom.

Elvörösödtem, de igyekeztem megőrizni a nyugalmam, uralkodni a hangom remegésén – sikertelenül. A szám kiszáradt, a tenyerem izzadt. Mint egy hülye filmben, gondoltam, egy banális, ostoba, hollywoodi limonádéban. És akkor hirtelen bevillant. Igen, akkor ismertem föl. Rekedtes hangon jegyeztem meg:

– Egy évtizede jobb volt, Magdi.

– Nekem is jobb volt veled, Gergő.

Hallgattunk kis ideig. Úgy éreztem magam, mint aki egy átverős showműsor csapdájába esett. Annyira ócska történet...

– Rögtön megismertél? – kérdezte.

Megfontoltam, megrágtam a választ. Talán időt is akartam nyerni. Nem, abban a piros csizmában, abban a szoknyácskában, amelyből lépésről lépésre kivillan a bugyi, abban a csupacspike melltartóban nem ismertem rá, az biztos.

– Nem – nyögtem.

– Mikor? – erősködött.

Nem feleltem. Talán egy mozdulat, talán egy hangsúly, egy elfojtott hangtöredék árulta el, hogy Magdi az, tudatosulni azonban csak akkor tudatosult bennem, amikor felé fordultam – azután. Rösteltem magam.

– Mióta csinálod?

– Öt vagy hat éve.

Tudtam, hogy szájalmas, mégis fölvettem a következő közhelyes kérdést is.

– Miért?

– Viszonylag jól lehet vele keresni. Most már. Kezdetben alig tarthatam meg valamit, mindent elszedtek. De most már biztos, megbízható pont vagyok. Meg aztán nehéz ebből kiszállni.

– Gondolom.

– Fogalmad sincs!

Moccanni sem mertem. Mély szégyenérzet tört rám. Kíméletlenül. Néztem a roskatag tanyát, a fölötte keringő varjakat; a sápadt napfény szúrta a retinámat.

– Te mikor ismertél meg?

– Azonnal – vágta rá Magdi. – De bíztam benne, hogy majd nem ismeresz rám. A gimiben még más voltam.

Jól emlékeztem rá. Szép, barna haja volt, kedves arca. Két hónapig jártunk együtt. Mindig szívesen idéztem föl azt a két hónapot.

68 – Mivel foglalkozol? – hallottam Magdi hangját. – Már azon kívül, hogy megállsz a kurváknak.

– Nem szoktam megállni – ingattam a fejem, és éreztem, ahogy ismét arcomba szökik a vér. – Most először életemben.

– Oké. Szóval, mit csinálsz?

Nem tudom, mi történt akkor, de nem mondtam el neki, hogy újságíró vagyok. Máig sem értem, miért hazudtam.

– Ostobaságokat. Például hülyeségekkel házalok. Autóba ülök minden kibaszott reggel, levezetek párszáz kilométert, művházakban, iskolákban bérelt termekben hazudozom pofátlanul az embereknek. Egyszerűen ügynökös-ködöm. Egy tetű vagyok. Semmirekellő.

– Szombaton is dumálsz rá a népekre a gagyit?

– Volt már rá példa – és nem bírtam megállni a lejtőn, hazudtam tovább. – De ma nem. Ma a gyerekeimet mentem meglátogatni, csakhogy az anyjuk az új apjukkal elvitte őket kirándulni valahová. Állítólag elfelejtették, hogy az anyémek lennének mára.

– Szemétség.

– Az.

– Vigyél vissza az útra, kérlek.

– Még nem fizettem – habogtam.

– Nem félek, hogy átcseszelsz.

Előkotortam a pénzt, odaadtam. Magdi gondosan elrakta a táskájába.

– Vannak gyerekeid? – kérdeztem.

– Romantikus lenne, de nincsenek. A tieid?

– Két kislány... – mondtam. És akkor megint történt valami, mintha egy kapcsolót, amelyet az imént *Hazudj!*-állásba forgattak, most a *Mondj igazat!*-állásba tekertek volna valahol mélyen a lelkem odvaiban. – Nem, nem, nem! Hazudtam. Nincsenek gyerekeim, nős sem vagyok, nem is voltam. És nem házalok semmivel. Újságot írok.

– Az még rosszabb – jegyezte meg Magdi.

– Igen, talán igen – hagytam rá, indítottam, megfordultam, visszahajtottam az útra. Az elhagyott buszmegállónál megálltam. Magdi tett egy bizonytalan mozdulatot, ám még idejében megállította, végül gépiesen rám mosolygott, mielőtt kiszállt.

– Ha osztálytalálkozót szerveztek, csak akkor meséld el ezt a kis randevúkat, ha nagyon muszáj! – szólt vissza, mielőtt becsapta az ajtót.

– Nem fogom elmesélni – motyogtam zavartan. – Szia!

Hátramenetbe kapcsoltam, tolattam, fordultam, folytattam az utat. Dühös voltam. Az egész buta, lehetetlen helyzetre. Mintha megrendezték volna, tényleg! Mérges voltam magamra, Magdi bensőséges mozdulatára, amelyet megakasztott, mielőtt kiszállt. A visszapillantóban figyeltem. Szerencsétlennek tűnt, ahogy ott állt a kavicságyon, a buszmegállót 69 jelző tábla mellett. Nem volt vonzó, dacára a kihívó öltözéknek. Aztán megpillantottam saját magamat az üvegfelületen: kiszolgáltatott, szálnalmas, kissé nyüzött arc. Bekapcsoltam a rádiót. Abból is ömlött a szar.

Élszégyletem magam már attól is, hogy ez az eset egyáltalán eszembe jutott. Később azt hallottam az egyik volt osztálytársnőmtől, hogy Magdi az érettségi után két évvel férjhez ment, s hamarosan kiderült, nem jól választott. Nagyon nem jól. Úgynevezett bántalmazó kapcsolatban élt. Végül majdnem megölte a férjét: a sok közül az egyik verekedéssé fajuló veszekedés során megszurta késsel. Hosszas procedúra után fölmentették, önvédelemnek minősítették az esetet.

Ha az ember – ahogyan életem egy időszakában én – a Tolnai Világlapját lapozza, szaftos gyilkosságok garmadával találkozhat. Ezek egy részét megcsalt asszonyok követték el, általában úgy, hogy – miután sokadjára próbálták hűtlen férjüket (sajnos, mindig sikertelenül) jó útra téríteni – a vita hevében a kötényük alatt rejtegetett kést egyszer csak előkapták, és kíméletlenül leszúrták a csélcsap embert. 1901-ben így tett egy Zelenkáné nevű asszonyság Budapesten, a Dob utcában, s ugyanígy cselekedett pár hét múlva Timótné is, Eszéken. Utóbbit azonban a késelésbe torkolló összetűzés előtt néhány nappal az ura, az a gazember, aki akkor már jó ideje, hátrahagyva három kiskorú gyermekét, egy pincérlánnyal élt együtt, még jól el is tángálta.

Más férjeknek ugyanakkor nem a hűtlenségük, hanem éppen nejük hűtlensége miatt kellett meghalniuk. Történelmi példa erre Anjou Andrásherceg, akit egyes elképzelések szerint azért öletett meg a felesége, Johanna, hogy a szeretőjével, Tarantói Lajossal nyíltan élhessen együtt. Bár valószínűleg sokkal inkább politikai okok játszottak közre Nagy Lajos királyunk öccsének erőszakos halálában, biztosan akad nem egy olyan valós és bizonyítható eset, amikor a férjet azért tették el láb alól, mert útjában volt egy új szerelemnek.

A férjgyilkosságokra általánosan elfogadott magyarázat azonban mégsem ez.

Az őszám, Igaz Gergely följegyezte a kisteleki fogadós esetét, aki szoknyabolond volt, s emiatt bűnhődött. Arról nem írt, hogy agresszív is lett volna a nejevel vagy a fiával, ilyenformán az ő esete nem a legtipikusabb. Mert az igazán tipikus meggyilkolt férj goromba fráter. A tisztazugi méregkeverők

például többnyire az alkoholista, erőszakos férjek italába csempészték arzént – jöllehet később rákaptak a gyilkolás ízére, s már szeretőket, gyerekeket is megöltek, ha épp útban voltak. A hírhedt bérgyilkos-asszony, Pipás Pista is leginkább a durva férfiaktól szabadította meg nőtársait. És még szá-
70 mos példát citálhatnék... Végző soron kijelenthető, hogy a férjgyilkosságok oroszánrészében a férjek rászolgáltak a büntetésre, ha nem is mindig arra a drasztikus és végérvényes formájára, amely utolérte őket, de tény, hogy többnyire hűtlen, erőszakos, sokszor szenvedélybeteg emberek voltak, akik pokollá tették a családjuk életét. Amiképpen Magdi életét az a férfi, akihez fiatalon hozzáment. Nem csak azzal, hogy odáig juttatta, hogy megsúrja, s ezért végig kellett csinálnia a bírósági procedúrát, de mindabban, ami utána következett, szintén ludas az a tróger. Még akkor is, ha az út széle, a kavicságy tulajdonképpen egyetlen rossz döntés eredménye, s azt a döntést Magdi hozta meg.

Szívesen beszéltem volna erről Júliával, de tudtam, hogy nem lesz hozzá bátorságom.

Néhány kilométer volt már csak hátra az elfeledett faluig, odaléptem hát kicsit a gázra, bízva abban, hogy nem csúszok meg a nyálkás novemberi úton. Nem csúsztam. Hamarosan elértem a falu határába. Az egyik, valaha a helységnévtáblát tartó, kopottas, ám – a borostyán alól kilátszó néhány féltényérnyi folt alapján – még mindig ezüstsínű alumíniumszlop továbbra sem dőlt ki. A falu két utcájának kereszteződésében ott omladozott-romladozott az aprócska kápolna is, mellette a polgármesteri hivatalon a lakat és a bolt ajtaján a lehúzott rács még rozsdásabb és lehangolóbb volt. Mindent majdnem ugyanolyannak láttam, mint az előző látogatásaim alkalmával, csak, ha ez egyáltalán lehetséges, még inkább elhanyagoltnak és elhagyatottnak, s talán a nedves őszi-koratéli idő, talán a hangulatom miatt még elkeserítőbbnek.

Júlia látványa viszont ezúttal is megörvendeztetett, s föl is villanyozott, noha szégyenkeztem is, mert képtelen voltam kiverni a fejemből Magdi és a kavicságy emlékét. Mire beparkoltam az udvarra és behordtam mindazt, amit hoztam (ruhák, könyvek, laptop, két bevásárlószatyornyi élelmiszer és ital), ránk is esteledett.

– Főzők vacsorát – mosolyogtam Júliára.

– Azt is tudsz?

– Majd meglátod!

Először is egy lábasban vizet forraltam, hogy rizst főzzek. Utána elővettem a csirkemellet, amit pár perce tettem be a hűtőszekrénybe, vékony csíkokra vágtam, megsóztam, megborsoztam.

– Egy viszonylag mély serpenyőt kérnék – szóltam Júliának, aki a tőle megszokott, odaadó figyelemmel követte minden mozdulatom.

Mikor megkaptam az edényt, olajat öntöttem bele, majd addig sütöttem a csirkemell-csíkokat, amíg el nem fehéredtek, akkor félrehúztam a tűzről a serpenyőt, megszórtam liszttel a húst, mézet, mustárt és tejfölt adtam hozzá, s alaposan összekevertem az egészet. Ezután némi vízzel tovább főztem, úgy öt-hat percig. Közben a rizs is elkészült, már ehetünk is. 71

– Egyszerű, de finom – vigyorgtam, miközben Júlia megterített.

– Valóban az – jelentette ki negyedóra múlva. És én tudtam, hogy arra reagál, amit tizenöt perccel korábban mondtam. Ezen magam is elcsodálkoztam. Úgy tűnik, gondoltam, átragad rám Júlia figyelméből valamennyi.

Főlláttunk, egymással szemben, az asztal két oldalán.

Nem szólt, nem szóltam.

Hosszú idő után odaléptem hozzá, magamhoz öleltem. Csókolóztunk.

A kezem fölfedezőútra indult. Júlia nem ellenkezett. A légzése szaporábbá vált.

Úgy csimpaszkodott belém, akár koalabébi az anyjába. Összegabalyodva botorkáltunk az ágyba...

Arra ébredtem, hogy egy nő a fejemen ül. Próbáltam szabadulni, keményen küzdöttem, a testem tekergett, akár egy kíméletlen marok csapdájába esett sikló, a karjaim kalimpáltak, hevesen rugdálóztam. Ettől fölfordult a gyomrom, éreztem, ahogy a hányás elindul fölfelé a nyelőcsövemen, betör a szájüregembe, kitölti a cserepesre száradt odút, végül kibuggyan. Rókázás közben a nő már nem ült az arcomon, a sarokban állt, rám mutogatott vékony, hosszú, valószerűtlenül hosszú ujjával, és önfeledten kacagott. Gusztustalan hányadéktócsában feküdtem, a bűz facsarta az orrom, az undortól megint öklendezni kezdtem, a saját okádékomtól lucskos párnát dühösen, ám erőtlően a nő felé hajítottam, de az félúton, a padlón landol. A nő gurgulázva, bugyborékolva nevetett egyre, a fejét hátrahajtotta, tarkója a gerincéhez simult, karját a magasba emelte, s egyszerre szétpukkant, mint egy buborék. A nyelőcsövem görcsölt, rángott, iszonyatos erőfeszítéssel igyekezett a gyomrom maradék tartalmát kifelé préselni a testemből, csakhogy a szervezetem ezúttal tévedett: már nem volt mit, az izmok üresen zakatoltak a belsőségek között, a hús remegett és lángolt, az idegek idegesen rángtak pergamenszerűvé aszott bőröm alatt. Legvégül némi kesernyés, vérrel pötytyözött epe csorgott végig az államon, amelyről abban a pillanatban állíthatam biztosan, hogy én vagyok. Magzati pózba görnyedtem, bizonyosan vérágas, őrjítően égő szememet szorosán lezártam. Üvölteni szerettem volna, de nem jött ki hang fölsebzett torkomon, csak hevertem, akár sűrű, ikrásodó mézbe ragadt rovar, moccanatlan, reménytelen. Peregni kezdtek a könnyeim.

A sekély, sós erek végigcsordultak az arcomon, elkanyarodnak az ajkaim mellett, végül lecsöppentek a mértani ábrákkal kivarrt ágytakaróra. Órák alatt csinos tócsába gyűltek. Éreztem, hogy a só kiül a bőrömrre, a borostámra, rászikkad a szám szélére. Nyúlfarknyit csillapodott a fájdalom.

72 Mam. Nem tudtam, miért, de csillapodott. Kinyitottam a szemem. Egyedül voltam, nő sehol. Már-már múmiává száradt rózsacsokor árvalkódott az ablakpárkányon, tekintélyes potrohú keresztes pók trónolt a szikkadt tüskék közé szőtt háló közepén; penészes kiflicsücsök hevert az asztalon, hangyák huzakodtak rajta. Bántó fénynyalábok estek be az ablakon. Újra lehunytam a szemem, elégedetten nyugtázva, hogy gyomorgörceim elmúltak. Mozdulni azért nem mertem. Tudtam, hogy hamarosan sajogni kezd a csípőm, aztán ez a sajtóság lassan elviselhetetlen fájdalommal fokozódik, és muszáj lesz testhelyzetet változtatnom. A mozgás következtében menten vissza fog térni a hányingerem, de le tudom majd küzdeni. Már le tudom... Utána még egy-két óra, és föltápáskodhatok. Amint imbolyogva kiegyenesedem, azonnal iszonyú gyötorem árad majd szét a tagjaimban. Halálfélelem fog eluralkodni rajtam. Tisztában voltam azzal, hogy nem leszek képes megbirkózni egyikkel sem. A spájzban bontatlan üveg pálinka várta, hogy enyhítse az őrült rettegést és a borzalmas kínokat, amelyek csak átmenetileg szunnyadtak el a hányás után, ágyból kászálódás előtt. Sóhajtottam volna. Nem mertem. Húztam az időt. Az idő élet. És a pálinka is az, tette hozzá egy hang a fejemben. Nem vitatkoztam. Nem érdemes. Mikor kimásztam az ágyból, nyomban a spájzba oldalogtam, kinyitottam az üveget, szívtam magamba a szeszt. Először mindig nehéz benntartani, kikívánkozik. A nyeldek-lőm olyankor hevesen tiltakozik a karcos ital ellen, a gyomrom is baljóslatúan mocorog. Néhány perc múltán azonban édes forróság árad szét az ereimben, a homlokomat a hűvös falnak támasztom, jobbommal szorongatom a palackot, legszívesebben sírva fakadnék, ha el tudnám dönteni, hogy a nyomorúság vagy a boldogság csal könnyet a szemembe. Dúdolni kezdek egy régi dallamot, tagjaimba lassan visszaszívárogo az erő, a falak már nem akarnak rám omlani...

Még sötét éjszaka volt, amikor fölriadtam. Júlia egyenesen lélegzett mellettem. Az imént tehát álmodtam csupán, hogy fölbredtem. S mi van, ha még most is csak álmodok? Hűvös volt. Éreztem, ahogy libabőrös lesz a karom. Nem, ez már nem álom, ébren vagyok. Közelebb bújtam Júlia meztelen testéhez, akár egy cserépkályhából, úgy áradt belőle a jótékony meleg, átjárta minden porcikámat. És ő álmában felém fordult, hogy újra belém csimpaszkodjon. Mint az éhező a szelet kenyeret, úgy fogadtam.